

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 28. Janwar.

4ta lappa.

J a u n a s s i n n a s .

Is Pehterburges. Preeksch pahri gaddeem tur augsti mahzichts Wahz' leelskungs ar Keisera pascha sinnu usnehmahs Kreewu semneekem awihses fagahdaht. Un luhf', kautgan pee Kreeweem lihds schim mas ffohlu preeksch semneekem bija, un winnu tizziba arri ne ta us lassichanu mohdina, ka muhsu, — tatschu jau pehrna gadda schahm awihsehni ne tikween 830 draudses par nehmejem bija, bet arri wehl 137 semneeki, kas winnas paschi aismakfaja. Zitti semneeki, kas proht rakstih, brihscham paschi suhta sinnas, fur gudri un ar ihseem wahrdeem sinn istahstih woi ka winneem essoht isdeweess ar sawahm puhlehni, woi ko labbu isdohmajusch, woi ko jaunu peedsihwojusch.

No Ehr gemes draudses, Wid semmê. (17. Janwar.) Schodeen mums bija bihbeles-beedribas faeefchana. Wasniza bija pilna, un laifam wairak buhtu falassijuschees, bet dauds gull wahji muhsu draudse un dascha mahja, fur gan driht ne weens weffels! — Mahzitais spreddiki fazzija par ewangeliuma wahrdeem: Jahna 2, 1—11., istahstidams, ka tas pats wissu-spehzigais Kungs Jesus Kristus, kas to brihdi uhdeni taifija par wihnu, schinnis laikos sawu gohdibu parahdoht ar tahdeem pascheem darbeem. Kristus pilda iffurea laikâ wissu truhkumu un darra raudadamus par preezigeem un tik lihds ka zilweks sawus grehkus sahlf atsicht un noraudaht, Kristus behdigu firdi pilda ar debbes preeku, grehkus peedohdams un jaunu firdi raddidams. Tapatt dohd arr' debbes maisiti, kas muhscham dwehfeli usturr, par to naudu, ko mehs faleekam. Scho gaddu arr' mums debbes maises truhkums ne buhs; jo falassijam 40 rubl. fudr. naudas un no pehrnaja krahjuma mums atleek wehl 22 rubl. un 16 kap. fudr. naudas. Pehrnaja gadda isdallijam 165 jaunas testamentes un 5 bihbeles. Par scha gadda krahjumu warram dabuht 80 jaunas testamentes un tahs isdohsim

bes makfas un par to atlikkumu pirkfim un pahrdohfim swehtus rakstus. Scho-
deen zo behrni preeksch Deewa galda dabbuja swehtas grahmatas. — Mahzi-
tais beidse sawu runnu ar to pamahzifchanu, lai tok wiffi usnem to schehligu
un spehzigu Kungu Jesu Kristu, kas uhdeni par wihnu, kas muhs nabbagus
par baggateem un behdigus par preezigeem warroht darriht, sawu Deewa gohdi-
bu parahdidams. Trihs gohdigus wihrus eezehle par sinnedneekem un paligeem
mahzitajam pee bihbeles-beedribas swehta darba. 414 draudses-lohjekli scho
gaddu no mihlestibas sawu artawu bija dewufchi un mehs us to preezajamees,
ka us preekschu ar ta Kunga paligu wairak firdis tiks atdarritas, kas taggad to
nihzigu mantu wairak mihlo, us to Kungu Jesu. No zittas mahjas laudim ne
weenu kappeeki ne dabbuja, bet Juhdu wihrs tok no mihlestibas dahwinaja muhsu
bihbeles-beedribai zo kap. kappar-naudas! Zitti jaunaki gauschi kahro Deewa
swehtus rakstus un irr pahrllezinahti, ka zilweks ne warr dsihwoht no maifes
ween un tadeht atrahze schodeen pee mahzitaja un isluhdshs swehtas grahma-
tas, bet scho reisi ne warreja dabbuht, tapehz ka wiffas irr ispiertas un isdalli-
tas. Gaidam no Nihgas 100 testamentes un tshs drihs buhs isdohctas. Tas Kungs
lai drihs pilda muhsu truhkumu! —

— 161 —

Is Wahzsemme. Kahds mohdrigs fargs pahr nakti pee mahjas, un kahds
ustizams un drohschs paligs gannam labs suns irr, to gan ikweens sinnahs, bet
ka arri daschreis labbi ismahziti sunni zilwekeem jau irr palihdseju-
fchi, sagtus, flepkawas un laupitajus rohka dabbuht, to gan, warr
buht, wehl ne sinnafet. — Ne fenn gaddijahs, ka masâ pilssehtâ Wahzsemme, kur
patlabban tirgus bij', kohpmannam pa kauschu pulku staigajohc pilns naudas-suttis,
ar ko bija apjohfees, tikke nogreests un nosagts. Zif ka kohpmannis sawu skahdi
nomannija, sahze aplam waimanahc. Meesneeks, to dsirdedams, winnu waiza,
kas tam effohc? — Kohpmannis sawu nelaimi tam isstahsta un winnam wehl to
fikfnes gabbalinu rahda, ko tas blehdis, suttu nogreedsams, bija pamettis. Mee-
sneeks fikfni panehmis, fazzija: raudsifim, woi es juhfa naidu ne atdabbuschu.
Zikke fikfniti sawam leelam sunnam, kas tam lihds bija, apohschnahc un tam
peefauze: eij', melle sagli! — Suns tshakli lehze prohjam un meesneeks leh-
nam tam gahje pakkat. Ne zif ilgi, tad kauschu pulka zehlahs brehkschana; jo
sune bija sakchris pee swahrkeem itt labbi apgehrcu wihru, kas drohschâ prah-
tâ pa tirgu staigaja, un to wairs ne laide walkâ. Meesneeks, tuwak' nahjis,
fauze, lai to wihru nemmoht zeet, jo tas buhschoht tas saglis. Schis nu gan

leedsahs, bet par wolti; jo feschâ atraddahs nogreests futtis. — Zà gudrs funs nabbagam fohpmannam palihdseja, fawu nosagtu naudu atdabbuht.

D. Et — m.

- Zahs ihfas sinnas par muhsfu pafauli jeb semmi Zschais gabbals.

Kad muhsfu semme ap fauli teff, tad ta teff apfahrt greesdamees, it fà rittens jeb, labbaki fakkohht, fà bohtele, fo garr semmi sweesch. Winna teff no wakkara puffes us rihta puffi, un kad winna weenreisi fawu zellu nostagajusi, tad fakka, fa gads pagahjis. — Ap muhsfu semmi, fà jau peeminnehts, mehnefs eet, un kad schis weenureisi fawu rihti ap muhsfu semmi nostagajis, tad fakka: mehnefsis jeb mehnescha-lais pagallam. — No ta, fa muhsfu semme ap fauli eedama, ap fewi paschu greeschahs, uo ta tas nahf, fa wirs semmes zittur gaisch un zittur tumsch, un zittur atkal ne ihsti gaisch, ne ihsti tumsch. Jo kad ta ap fauli eedama ap fewi paschu greeschahs, tad allasch weena pufse preefsch faules stahw, un ohtra pufse no faules nogreesta. Zanni puffe, kas faulei preefschâ stahw, irr gaisch, ohtrâ puffe, kas no faules nogreesta, irr tumsch. Starp schahm abbahm pufseh m pa labbai un kreisai rohcai irr krehpla. Kur nu us semmes gaisch irr, tur fakka, fa deena; fur tumsch, tur fakka, fa nakts; fur krehpla, tur rihts woi wakkars. Eefsch 24 stundahm muhsfu pafauli jeb semme weenreisi ap fewi paschu apgreeschahs, fawu zellu ap fauli tezzedama, fà weens rittens ap assi, kad brauz; un tad nu eefsch 24 stundahm irr wire semmes deena un nakts, un rihts un wakkars. — Za patte arri, ap fauli tezzedama, tà teff, fa winna puffgadda laikâ druffku wairak us seemeta, un tad atkal puffgadda laikâ druffku us deenas widdu, jeb prett seemeta puffi dohdahs. Winna tad nu teff schlohbidamees driht us weenu, driht us ohtru puffi; bet tas allasch pehz weena mehra noteek, fo tas Wiffu-spehzigais eefsch winnas eefchanas lizzis, tà fa winna ne kad tahfaku us weenu un us ohtru puffi warr dohteess. No tahdas eefchanas tas nahf, fa faule mums daschureisi augstaki, daschureisi semmaki stahw, un deenas woi garrakas, woi ihfakas. Kad semme us puffdeenas puffi de-nufees un wiffu-tahfakâ weeta, tad faule wiffu-augstaki pahr mums stahw, un deenas tahs wiffu-garrakas. Kad winna nu fawu zellu ap fauli tezzedama no puffdeenas puffes us seemeta puffi schlohbahs, tad faule jo ilgal' jo semmaki stahw, un deenas ihfakas paleek. Kad winna tà schlohbidamees tanni weeta tikfusi, fur faulei stahwu us winnas widdu ja spihd, tad faule widdus augstumâ, un tad mums un gan driht pahr wiffu semmi deena un nakts weenâ garrumâ. Kad winna wiffu-tahfakâ weeta seemeta puffe nahfusi, tad faule mums wiffu-semmaki stahw, un mums ta ihfaka deena. — Za patte leeta, fa semme ap fauli driht us deenas widdu, driht us seemeta puffi schlohbidamees teff, ta patte leeta nu arri to padarra, fa mums fawâ laikâ fitums, un fawâ laikâ aufstums un falna; waffara un seema, pawaffara un ruddens. — Za semme tà tezzetu, fa ap fewi paschu ne greestohts, tad tik weenâ puffe ween deena buhu, un tik deena ween, un ohtrâ puffe allasch nakts. Un ja semme tezzetu lihdsigâ rihti, un ne tà fa tezzedama fawâ laikâ us seemeta un fawâ laikâ

us puffdeenäs puffi dohtohs, tad faule allasch pahr semmes widdu ween stahwe-
tu, un tad tur paliktu tif karsti, un seemeki un prett-seemeki tif aufstil, ka tur
leela karstuma, un schè leela aufstuma deht ne kas warretu augt un ne kas
dshwoht. Bet kad nu semme tà, kà juhs to lassijufchi, sawu zellu ap fauli eet,
apfahrt greesdamees un daschureisi schinnì, daschureisi wiannà puffé no faules
buhdama, tad nu mihsjabs deena un nakts wissur, un gan drihs wissur kas aug
un mas weetas, fur ne warretu dshwoht. Zif gudri tad nu tas Wiffu-spehzi-
gais radditais wiffu raddijis, ka ar Dahwidu ja isfauz: Zahs debbesis isteiz ta
stipra Deewa gohdu un tas isplattijums papluddina wianna rohkas darbu. Weena
isgahsch tai ohtrai to wallodu un weena nakts darra tai ohtrai to finnamu.
(Dahw. ds. 19, 2. 3.)

.....g.

Pilssehtas waktneeka dseesma.

<p>1. Klausaites, lautini, klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Pulkstens desmit nosittis.
Skaitet pah'rus, — ugguni
Isdsescheet it prahitigi;
Gulleet drohsch' un wesseli;
Deews nomohda debbesi.</p>	<p>4. Klausaites, fungi, jel klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Weens jau pulkstens nosittis.
Ja kahds saglis, rahpulis
Nammòs wilktees dohmajis,
Wlehas tawas reds pars Deews,
Sohdih's tew, — tad atgreeses! —</p>
<p>2. Klausaites, fungi, jel klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Weenpadfmit jau nosittis.
Kur kahds strahda wehl scho brihd',
Woi pee kahrtehm tupp un swihd,
Das lai atstahj; — laiks irr klah,
Ausef' un dwehsel' duffinaht.</p>	<p>5. Klausaites, lautini, klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Diwi pulkstens apfittis.
Daschu, eekam deena auf,
Dfiedu jau deht ruhpahm gauf,
De warr aismigt; — pafarg', Deews!
Palihds' tam; apscheloeses! —</p>
<p>3. Klausaites, lautini, klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Diwpa dsmiit jau nosittis.
Kur kahds flimneeks elsch un waid',
Wchdigs pestifchanu gaid',
Deews lai tahdeem steidsahs klah,
Grihb tohs faldi midfinah.</p>	<p>6. Klausaites, fungi, jel klausfeet!
Teifschu jums, kas notizzis:
Pulkstens trihs irr apfittis.
Jau pee debbes aufeklis
Wirds, un nakti aisdstantis.
Kas nu wessels zeltees mah,
Deewu teiks, un darbu fahk.
R. C — j.</p>

S l u d d i n a s c h a n a s.

No nahkofcheem Jurgeem atkal us weenu woi us wairak gaddeem Fschkilles froh-
gus isdohs us renti. Kam patihk, kahdu uskemt, kas lai Stà Bewrar-deenà preefsch
puffdeenäs pulksten 11 turpatt pee muifchas waldischanas peeteizahs; bet tad tam jau
waijaga flaidri raksti rohkà buht, kas apleezina, kuresch zilweks par winnu galwohs.

Das wezs prahwesta funks A. J. Stender preefsch 47 gaddeem Latweeschu sem-
neekem par mahzibu masu grammatiku lifte drikkelt, kurrat wirkrakts bija: "Lustes-
spehle no semneeka, kas par muifchneeku tappe pah'rwehrtis." — Ja kahdam schi grab-
matina buhtu, kam patiktu to pah'rdoht, tad luhdsam, mums jel sinnu laist, fur to war-
roht dabbuht un zif maffaschoht.

Drihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffes:

Dr. C. E. Napierky.